

PRIMERES DADES DE NIDIFICACIÓ DE LLAMBRITJA *Sterna hirundo* A LES ILLES BALEARS

Rafel E. MAS ¹

SUMMARY.- *First breeding record of Common tern* *Sterna hirundo* in the Balearic Islands. The nesting behaviour of a pair of this species, detected the 20th June in a zone called es Colombar Petit, is described. They began constructing a nest the 2nd July and they incubated the eggs in turn till the 23rd June. The nest was destroyed by a Yellow-legged Gull which ate the eggs.

Key words: Common tern, *Sterna hirundo*, breeding, s'Albufera, Mallorca, Spain.

¹c/ Bisbe Sastre, 26 1-B. 07011 Palma (Illes Balears)

La llambritja *Sterna hirundo* és una espècie politípica, amb tres subespècies: la nominal *hirundo*, de l'est de nord Amèrica, el Carib, Europa i nord i oest d'Àfrica, i est de Kazakhstan i oest de Sibèria; *longipennis*, del sud-est de Sibèria al nord de les illes Kuril i nord-est de la Xina; *tibetana*, al Tibet i Mongòlia (CRAMP, 1985). La distribució mundial és holàrtica boreal i temperada. Es reproduïx a Euràsia i Amèrica del nord i puntualment al nord d'Àfrica i al Carib. Hiverna a latituds equatorials i australs (PURROY, 1997). Cria en un espectre d'hàbitats més ampli que les altres llambritges: zones àrtiques, boreals, mediterrànies, tropicals i semidesèrtiques (CRAMP, 1985). A Espanya es reproduïx regularment al delta de l'Ebre, l'arxipèlag canari i l'albufera de València, i de forma irregular a les marismes del Guadalquivir, salines de Santa Pola i salines de Cerrillos (Almeria). I té una població d'entre 5.800 i 11.000 parelles. Al Delta de l'Ebre durant la dècada dels vuitanta la població s'estimava en unes 2.000 parelles (PURROY, 1997).

L'estatus de la llambritja a les Illes Balears és d'ocell migrador rar a Mallorca i les Pitiüses i d'accidental a Menorca (GOB, 2000). En tenim registres antics que indiquen que la presència d'aquesta espècie a les Illes Balears ha estat ocasional, sempre de pas i normalment a la primavera (PARRACK, 1973). Es tracta d'una espècie estival, abundant al llarg del litoral català en dispersió postnupcial, pas tardoral (juliol-setembre) i pas primaveral. Sol arribar a partir de la tercera desena de març-primers d'abril. Les parades nupcials i construccions de nius es donen cap a la tercera desena d'abril i les postes a finals d'abril fins a mitjans de juliol. Es troba normalment criant a colònies mixtes amb altres espècies del gènere *Sterna* i *Larus*, així com limícoles i ànneres de diverses espècies (MUNTANER *et al.* 1983).

Es tenen registres d'aquesta espècie a s'Albufera de Mallorca d'ençà de l'any 1988 (MAYOL i VICENS 1989; GOB, 1989), sempre en pas tardoral (setembre-desembre), primavera, els primers dies d'abril, o durant l'estiu (juny-juliol)

sempre en nombre molt reduït; d'un o dos exemplars i fins a un màxim d'11 (VICENS i MAYOL, 1994; GOB, 1994). No se'n tenen registres entre els anys 1993 i 1994 i entre els anys 1995 i 1998, així com tampoc no se'n tenen dades de nidificació a cap de les Illes Balears amb anterioritat a l'any 2001.

NIDIFICACIÓ A S'ALBUFERA DE MALLORCA

Durant l'any 2001 s'observaren 2 exemplars a mitjans de maig i el 20 de juny començaven a mostrar comportaments de parella (P. Vicens, *com. pers.*). Durant el mes de juliol de 2001 es va observar la nidificació d'aquesta parella de llambritges a la zona anomenada Colombar Petit de s'Albufera de Mallorca. A principis de mes s'observava una parella a la dita zona i en una altra localitat de s'Albufera anomenada ses Salinetes de Can Picafort. Els moviments entre una localitat i l'altra eren freqüents.

El 2 de juliol es va observar, des de l'aguait situat as Colombars, el que podria ser un niu. La zona on estava situat era una llisera, inundada a l'hivern, però amb les voreres seques en aquesta època. El niu estava col·locat en una barra de fang i pedres que la sequera havia deixat al descobert.

Al dia següent es confirma l'existència d'un niu amb l'observació d'un exemplar ajagut al terra, entre les pedres i sobre un caramull d'herbes seques. Es tractava d'una femella que incubava sofrint unes altes temperatures i que realitzava moviments guturals per a ventilar-se. La femella recollia, sense moure's del niu, bocins secs d'herbei o rèvola (*Chara* sp.) i els anava col·locant al niu, sempre pendent dels moviments de l'altre exem-

plar, el mascle. També es va observar com la femella realitzava moviments amb el cap per a col·locar baix del ventre els ous, que a causa de la distància i de la perspectiva no es veien des del lloc d'observació. Tot i així semblava haver-hi un mínim de 2 ous (*obs. pers.*). Normalment les postes solen ser de 2 ous per niu (MUNTANER *et al.*, 1983). El mascle proferia, mentre volava, crits per reclamar l'atenció de la femella i se'l va veure, en diverses ocasions, oferint a la femella un peixet que aquesta menjava. Després d'aquest cerimonial, la femella s'alçava del niu i el mascle ocupava el seu lloc. La femella arreplegava plomes de la muda d'altres ocells i les anava donant al mascle perquè les col·locàs. El comportament del mascle envers els estranys era extremadament agressiu atacant qualsevol espècie d'ocell com avisadors *Himantopus himantopus*, gavines de potes grogues *Larus cachinnans*, etc. S'anaven alternant en la incubació i en la millora del niu cada vegada que sortien del niu un del progenitors.

El 9 de juliol seguien amb la incubació.

El 19 de juliol s'observaren 3 exemplars més, pròxims a la colla del niu. La parella se seguia tornant en la incubació al llarg de les dues primeres desenes del mes.

El 23 de juliol no s'observava cap exemplar incubant, i aquesta situació es mantingué al llarg del dia. Les observacions d'un visitant estranger confirmaren que el niu havia estat abandonat el 24 de juliol després que una gavina de potes grogues *Larus cachinnans* o similar es menjàs els ous.

El 26 de juliol s'observaven cinc exemplars de llambritja allà mateix però no s'observaren intents de refer el niu.

AGRAÏMENTS

Vull agrair al Parc Natural de s'Albufera, al seu tècnic Biel Perelló i al TAIB (Grup Intenacional de Biodiversitat de s'Albufera) les facilitats que m'ha donat a l'hora de confeccionar aquesta nota, tant en material informàtic com bibliogràfic. També vull donar les gràcies a tots els que m'han encoratjat a fer-ho; Joan Riera i Manolo Suárez. A en Pere Vicens per la seva primera lectura del text i també als que em donaren informació complementària sobre l'intent de cria de la llambritja; Maria Angels Ferragut, Tomeu Morro i un visitant estranger anònim.

BIBLIOGRAFIA

- CRAMP, S.(Ed.). 1985. *The Birds of the Western Palearctic*, vol. IV Oxford University Press. Oxford.
- GOB, 1989. Cites ornitològiques. *Anuari Ornitològic de les Balears*, 1988. Vol. 3: 15-44
- GOB, 1994. Registres ornitològics. *Anuari Ornitològic de les Balears*, 1993. Vol. 8: 67-104
- GOB, 2000. Annex II: Estatus de l'avifauna Balear. *Anuari Ornitològic de les Balears*, 1999. Vol. 14: 151-156.
- MAYOL, J. i VICENS, P., 1989. *Seguiment de l'avifauna del Parc entre juliol 1988 i juliol 1989*. Parc Natural de s'Albufera. Arxiu del Parc. Informe inèdit.
- MUNTANER, J., FERRER, X. i MARTÍNEZ-VILALTA, A. 1983. *Atles dels ocells nidificants de Catalunya i Andorra*. Ed. Ketres.
- PARRACK, J.D. 1973. *The naturalist in Majorca*. David and Charles.
- Purroy, F.J. (Ed). 1997. *Atlas de las aves de España 1975-1995*. SEO-BirdLife. Lynx Edicions.
- VICENS, P. i MAYOL, J. 1994. Seguiment de l'avifauna del Parc Natural de s'Albufera: Agost 1992-Juliol 1993. *Butlletí del Parc Natural s'Albufera de Mallorca*. Vol. 1: 13-31.

(Rebut: 26.03.02; Acceptat: 09.04.02)